

Umožnit ženám dobrou péči o rodinu a pomoci

Svůj pohled na rodinnou politiku představují v dvojrozhovoru europoslankyně **MICHAELA ŠOJDRŮVÁ** a europoslanec **ALEXANDR VONDRA**.

Evropská unie rodinnou politiku nechává v pravomoci členských států. Přinutila pandemie tento přístup EU nějak přehodnotit?

M.Š.: Myslím si, že formálně se na rozdělení kompetencí nic měnit nebude a ani by nemělo. Jako každá krize i tato pandemie přinesla novou zkušenost – strávili jsme v rodinách společně nezvykle mnoho času a vzájemně si mnohem více pomáhali. Anebo naopak rodiny prožívaly nepřírodně dlouhé, násilně odloučení třeba od prarodičů. Řada rodin prošla nemocí a lidé ztratili své příbuzné. EU by si mohla uvědomit, že tím prvním místem, kde se učíme solidaritě, základní evropské hodnotě, je právě rodina. A tak i když i do budoucna si rodinnou politiku budou řídit a vytvářet členské státy, Unie by měla rodiny více respektovat a podporovat ve svých ostatních politikách.

A. V.: O vlivu pandemie v tomto případě nejde. Ta vyvolala diskusi o větší spolupráci v oblasti zdravotnictví, které – stejně jako rodinné záležitosti – zůstává převážně v kompetenci členských států, nikoli EU jako celku. Na druhé straně ale vidíme soustavný tlak, zejména ze strany levice v Evropském parlamentu, ale i některých eurokomisařů a členských států, si nové kompetence nejen v oblasti zdravotnictví, ale i sociálních a rodinných záležitostí přisvojovat, často nad rámec platných smluv. Děje se tak v debatách o genderových věcech a LG-BT, o sociálních a kulturních právech, o diskriminaci a násilí i jinde. Covid teď používají jako záminku. Odstraňujícím případem je například nedávno schválená zpráva chorvatského so-

cialisty Predraga Matiče o sexuálním a reprodukčním zdraví, která volá například po uzákonění práva na potrat v celé EU, zrušení výhrady ve svědomí či státním financování antikoncepce. Zpráva několikrát ve svém textu popírá základní biologii. Svůj vznik odůvodňovala „ohrožením reprodukčních práv během covidu“, kdy údajně v některých státech byly potraty, společně s jinými zákroky, odsunuty na druhou kolej z důvodu upřednostnění péče o covid pacienty.

Pro mě je pak jasná jedna věc: raději žádné další kompetence v oblasti zdravotnictví i rodinné politiky na úroveň EU nepřenášet. Proč? Protože považují rodinu za základní stavební kámen naší civilizace, přičemž progresivní levice, která má v EP většinu, dělá bohužel hodně pro to, aby rodinu, jak ji chápeme my křesťané, nikoli chránila, ale ve jménu jiných individuálních i skupinových nároků spíš rozbíjela.

Evropská legislativa řeší rovnováhu pracovního a soukromého života či rovnost žen a mužů.

Jak moc je EU legislativa přínosná pro rodiny a rodiče?

M.Š.: Vzhledem k velké mobilitě pracovníků, služeb a k obchodování na vnitřním trhu vzniká legislativa, která se rodin dotýká a ovlivňuje jejich život. Možná si to ani neuvědomujeme, ale začíná to u kvality a bezpečnosti hraček, potravin, které jsou podřízeny velmi přísným evropským normám. Poslední konkrétní legislativou, která přímo souvisí s rodinami, je Směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob z roku 2019. Reaguje na celoevropské výzvy, jakými jsou nižší zastoupení žen na trhu práce, nerovnoměrné rozdělení pečovatelských povinností o děti, demografický vývoj a rozdíly v odměňování a ve výši důchodů žen a mužů. Považují za důležité, že zdůrazňuje výlučnou kompetenci členských států při úpravě institutu manželství i toho, kdo může být považován za rodiče.

Z hlediska ČR je nejvýznamnějším přínosem směrnice prodloužení otcovské dovolené na deset dnů a zajištění individuálního nároku každého rodiče na dvouměsíční rodičovskou dovolenou. Směrnice bohužel neocenuje mateřství. Vnímá ženy „jen“ jako pracovnice a snaží se zlepšit jejich postavení návratem do práce. Mateřství jako kariéra zatím není dostatečně uznávané a mělo by se to změnit. Začít bychom měli ze zdola, tedy v rodinných politikách členských států. Příležitost máme právě nyní. Česká republika bude tuto směrnici implementovat do národní legislativy a můžeme se pokusit postavení rodičů zlepšit a ocenit mateřskou péči mnohem spravedlivěji.

„Máme nyní šanci pokusit se postavení rodičů zlepšit a ocenit mateřskou péči mnohem

A.V.: Velkým výdobytkem EU je společný trh. Tedy možnost po celé Evropě svobodně cestovat, obchodovat, pracovat, podnikat, studovat. V rámci toho má smysl regulovat některé aktivity, které s funkčním společným trhem souvisejí. Příkladem mohou být třeba flexibilní pracovní úvazky, které umožňují převážně ženám-matkám spojovat péči o děti a rodinu s jejich pracovní kariérou. Nebo jiný příklad – umožnění nižších daňových sazeb DPH u toho typu zboží, které má pro rodiny zásadní význam.

Evropská komise přijala první komplexní Strategii EU pro práva dítěte a navrhla tzv. evropskou záruku pro děti na podporu rovných příležitostí pro děti ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením. Proč tento návrh vznikl?

M.Š.: Cílem European Child Guarantee je rozbít cyklus sociálního vyloučení dětí, které ovlivňuje jejich schopnost získat lepší vzdělání a následně také práci. To je jistě dobrý cíl, ale prostředky, které volí, mají zásadní nedo-

otcům, aby se také mohli zapojit

spravedlivěji," říká Michaela Šojdrová.

Snímek Pixabay

statky: porušují princip subsidiarity a ignorují odpovědnosti rodičů. EU si na sebe bere odpovědnost, kterou mají především rodiče a po nich členské státy.

Oceňuji, že EU nastavuje národním politikám zrcadlo, například je nutí k poskytování školních obědů zdarma pro sociálně slabé děti. Jenže na prvním místě se musí zapojovat rodiče. Stát i EU by měli rodiče v jejich odpovědnosti podpořit, pomoci jim, aby měli prostředky a mohli se o své děti starat sami, a nedělat to za ně.

A.V.: Faktem je, že řada dětí nemá to štěstí narodit se do fungující rodiny. Je důležité, aby tu existovala široká záchranná síť pro tyto děti, která jim zajistí rovný přístup k předškolnímu a školnímu vzdělání, zdravotní péči, vyvážené stravě apod.

Záměr EU tedy vnímám jako v zásadě správný, bohužel jsem až příliš často svědkem toho, jak se i dobrých záměrů ujmou ideologové a výsledný text je vzápětí nepoužitelný. EU by zde měla asistovat členským státům v pomoci těmto dětem, přičemž každý stát

zná svoje „bolavá místa“, a neměla by se bát zapojit do řešení etablované církevní organizace. Církev byla vždy největší poskytovatelkou péče o tyto děti.

Jakým tlakům podle vás v oblasti rodinné politiky čelí tradiční evropské konzervativní strany?

M.Š.: Mám dlouhou zkušenost, a tak mohu porovnat vývoj. První rodinnou politiku pro KDU-ČSL vytvářel v 90. letech Tomáš Kvapil. Od té doby společnost prošla vývojem, ale už tehdy mě doktor Zeman NCR (Národní centrum pro rodiny) ujistil, že je správné, aby se rodičovská péče mnohem rovnoměrněji rozložila na oba rodiče, abychom se nebáli zapojení otců a jejich vtažení do odpovědnosti za chod domácnosti. Myslím si, že je to správný směr uvažování i pro tradiční konzervativní strany.

Tou hlavní výzvou pro ně je, a to vídím i v Evropském parlamentu, aby přijaly změnu v postavení žen. Mladé ženy jsou dnes nejméně stejně vzdělané, schopné a ambiciózní jako muži, a pokud po nich chceme a očekáváme, že budou kromě své kariéry ještě i rodit děti, pak musíme myslet na to, abychom jim pomohli sladit jejich rodinné a pracovní povinnosti. To, co program naší konzervativní strany odlišuje, je právě vztah k mateřství, které považujeme za nenahraditelný dar. Proto chceme, aby maminky cítily naši podporu jak v mateřství, tak i ve svém profesním životě.

A.V. Tradiční konzervativní strany, zejména ze zemí s katolickou tradicí, dnes čelí velkému tlaku ze strany různých pseudoliberalů a progresivistů. Bohužel v Evropském parlamentu mají většinu. Jde o útok na základní křesťanské hodnoty právě skrze dnes módní genderovou ideologii. Na čele tohoto útoku jsou mnohy politici z protestantských zemí. Bůh i vertikála se tam vytratili. Kostely jsou prázdné. Ale zůstala jim urputná snaha měnit svět tzv. „k lepšímu“.

S křesťanstvím to „zlepšení“ podle mě mnoho společného nemá. Terčem je jakákoliv konstanta, kterou vnímají jako „opresivní“. Rodina (a její právo vychovávat své děti v souladu s vlastním filozofickým či náboženským přesvědčením), manželství, dokonce pohlaví... A samozřejmě národ a národní stát s vlastními zákony, které reflektují názory tamní populace, jsou-li konzervativní. Je to zřejmé z faktu, že neexistují žádné tlaky na státy s extrémně liberální legislativou, všichni respektují jejich svobodu. Naopak nátlak na konzervativní vlády je na denním pořádku.

Jakou podporu dnes podle vás rodiny především potřebují? Co jim dnes nejvíce komplikuje život?

M.Š.: Ze sociologických výzkumů v EU i u nás, ale i z osobních rozhovorů vím, že rodiče malých dětí nejvíce potřebují předškolní péči o děti, kvalitní a finančně dostupnou. Samozřejmě také finančně dostupné bydlení a práci. Ale právě nedostatek zařízení péče o malé děti brání rodičům, zejména maminkám, od pokračování v kariéře.

Od mladých maminek také vím, že by jim pomohly částečné úvazky a flexibilní pracovní doba. V České republice se tyto změny prosazují příliš pomalu. Stát by měl zaměstnavatele povzbudit třeba i daňovými pobídkami. Koalice SPOLU vsadila na holistický přístup k rodině. Ve svém programu se nesoustředí jen na sociální dávky, ale právě na ocenění rodičovství, podporu vzdělání.

A.V.: Vnímám, že palčivá je pro rodiny otázka bydlení. To je neúměrně drahé zejména v důsledku nedostatečné výstavby. Další oblast se týká primárně pečujících osob, tedy převážně matek. Ačkoliv česká rodičovská dovolená patří mezi ty delší, obecně české matky jsou podle OECD jedny z nejméně zaměstnanějších v EU a jejich preferencí jsou jednoznačně zkrácené úvazky. Stát na tomto poli udělal zatím jen málo. Tedy bydlení a možnost kombinovat rodinu a práci.

Jaký je vklad do budoucnosti rodiny od koalice SPOLU?

A.V.: V koalici SPOLU si uvědomujeme, že vztah rodina-stát je záložný především na zajišťování kvalitních služeb ze strany státu a nepřekážení rodinám v jejich přirozeném fungování. Proto se zaměřujeme primárně na dostupné bydlení a kvalitní zdravotnictví a školství. Chceme jednodušší výstavbu a podporu prvního bydlení, dostupnou zdravotní péči v dojezdové vzdálenosti a elektronizaci zdravotnictví, stejnou podporu pro soukromé a církevní školství nebo vyšší platové ocenění učitelů.

Na druhou stranu si uvědomujeme i to, že rodina je základní stavební jednotkou společnosti a jako taková si zaslouží speciální ocenění ze strany státu formou větších daňových slev a prázdnin, podpory flexibilních úvazků pro pečující rodiče a podobně. Konzervativní politika je u nás příliš spojená s hesly typu „všechnu moc trhu“, ve světě se však ukazují jako životaschopné ty modely, které se hlásí k jasné – morální i finanční – podpoře určitých společenských pilířů, mezi něž rodina jednoznačně patří.

Eva Rybková, spolupracovnice europoslankyně Michaely Šojdrové